

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KINH TẾ VÀ QUẢN TRỊ KINH DOANH

NGUYỄN THỊ MINH TRANG

**PHÁT TRIỂN SẢN XUẤT VÀ TIÊU THỤ RAU
AN TOÀN TRÊN ĐỊA BÀN TP THÁI NGUYÊN,
TỈNH THÁI NGUYÊN**

**LUẬN VĂN THẠC SĨ THEO ĐỊNH HƯỚNG ỨNG DỤNG
NGÀNH: KINH TẾ NÔNG NGHIỆP**

THÁI NGUYÊN - 2019

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KINH TẾ VÀ QUẢN TRỊ KINH DOANH

NGUYỄN THỊ MINH TRANG

**PHÁT TRIỂN SẢN XUẤT VÀ TIÊU THỤ RAU
AN TOÀN TRÊN ĐỊA BÀN TP THÁI NGUYÊN,
TỈNH THÁI NGUYÊN**

Ngành: KINH TẾ NÔNG NGHIỆP

Mã số: 8.62.01.15

LUẬN VĂN THẠC SĨ THEO ĐỊNH HƯỚNG ỨNG DỤNG

Người hướng dẫn khoa học: TS. NGUYỄN THỊ PHƯƠNG HẢO

THÁI NGUYÊN - 2019

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan đây là công trình nghiên cứu độc lập của riêng tôi với sự hướng dẫn khoa học của giáo viên hướng dẫn. Các tài liệu, số liệu sử dụng trong luận văn do các phòng ban chuyên môn của thành phố cung cấp và ngoài ra là các số liệu do cá nhân tôi thu thập, khảo sát từ việc điều tra các hộ trồng rau, các đơn vị kinh doanh rau an toàn và người tiêu dùng. Những thông tin, số liệu, tư liệu đưa ra trong luận văn được trích dẫn rõ ràng, đầy đủ về nguồn gốc. Những số liệu thu thập và tổng hợp của cá nhân bảo đảm tính khách quan và trung thực.

Thái Nguyên, tháng 2 năm 2019

Tác giả luận văn

Nguyễn Thị Minh Trang

LỜI CẢM ƠN

Trong quá trình học tập và hoàn thành luận văn này, tôi đã nhận được sự giúp đỡ tận tình của các tập thể và cá nhân. Cho phép tôi xin được bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc tới cô giáo TS. Nguyễn Thị Phương Hảo - người đã trực tiếp chỉ bảo, hướng dẫn giúp đỡ tôi rất tận tình trong suốt thời gian thực hiện và hoàn thành luận văn này.

Tôi xin chân thành cảm ơn các thầy, cô giáo trong Ban Giám hiệu Nhà trường, Phòng Quản lý Đào tạo Sau Đại học, các khoa, phòng của Trường Đại học Kinh tế và Quản trị kinh doanh – Đại học Thái Nguyên đã tạo điều kiện thuận lợi, giúp đỡ tôi về mọi mặt trong quá trình học tập, nghiên cứu và hoàn thành luận văn này.

Tôi xin chân thành cảm ơn Sở Nông nghiệp và Phát triển nông thôn tỉnh Thái Nguyên, phòng Kinh tế Thành phố Thái Nguyên và các cơ quan có liên quan, các cán bộ, nhân viên trực tiếp quản lý lĩnh vực rau an toàn, các cửa hàng, siêu thị kinh doanh rau trên địa bàn TP Thái Nguyên, các hộ nông dân và những người dân TP Thái Nguyên tham gia trả lời khảo sát, phỏng vấn đã nhiệt tình giúp đỡ, cộng tác, cung cấp số liệu và thông tin tôi trong việc thu thập tài liệu, phỏng vấn điều tra để tôi hoàn thành luận văn này.

Tôi xin chân thành cảm ơn sự động viên, giúp đỡ của đồng nghiệp, bạn bè, cùng toàn thể gia đình đã luôn động viên, ủng hộ, giúp đỡ tôi trong suốt quá trình học tập và nghiên cứu.

Tôi xin trân trọng cảm ơn!

Thái Nguyên, tháng 02 năm 2019

Tác giả luận văn

Nguyễn Thị Minh Trang

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN	i
LỜI CẢM ƠN	ii
MỤC LỤC	iii
DANH MỤC BẢNG BIỂU, HÌNH VẼ	vii
MỞ ĐẦU	1
1. Tính cấp thiết của đề tài	1
2. Mục tiêu nghiên cứu.....	2
3. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu.....	3
4. Ý nghĩa khoa học và thực tiễn của đề tài	3
5. Tổng quan các công trình nghiên cứu	4
6. Bố cục của luận văn	5
Chương 1 CƠ SỞ LÝ LUẬN VÀ KINH NGHIỆM THỰC TIỄN VỀ PHÁT TRIỂN SẢN XUẤT VÀ TIÊU THỤ RAU AN TOÀN	6
1.1. Một số vấn đề cơ bản về phát triển sản xuất và tiêu thụ RAT	6
1.1.1. Một số khái niệm.....	6
1.1.2. Tiêu chuẩn và biện pháp kỹ thuật sản xuất RAT	8
1.1.3. Tính tất yếu khách quan về phát triển SX RAT	16
1.2. Nội dung phát triển sản xuất và tiêu thụ RAT	17
1.2.1. Phát triển quy mô diện tích, năng suất, sản lượng RAT	17
1.2.2. Phát triển và quản lý chất lượng, xuất xứ RAT	18
1.2.3. Phát triển quy hoạch RAT.....	19
1.2.4. Phát triển cơ sở hạ tầng và kỹ thuật phục vụ sản xuất RAT	19
1.2.5. Phát triển các hình thức tổ chức sản xuất RAT.....	20
1.2.6. Phát triển mạng lưới và kênh tiêu thụ RAT	20
1.2.7. Các cơ chế, chính sách trong phát triển sản xuất và tiêu thụ RAT	20
1.3. Các nhân tố ảnh hưởng đến sản xuất và tiêu thụ sản phẩm rau an toàn	21
1.4. Kinh nghiệm thực tiễn trong phát triển sản xuất và tiêu thụ RAT trên Thế giới và Việt Nam	24
1.4.1. Kinh nghiệm phát triển sản xuất và tiêu thụ RAT trên Thế giới	24
1.4.2. Kinh nghiệm phát triển sản xuất và tiêu thụ RAT ở Việt Nam	28

1.4.3. Bài học kinh nghiệm cho thành phố Thái Nguyên.....	33
Chương 2 NỘI DUNG VÀ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU.....	35
2.1. Câu hỏi nghiên cứu	35
2.2. Phương pháp nghiên cứu.....	35
2.2.1. Phương pháp thu thập thông tin	35
2.2.2. Phương pháp tổng hợp thông tin.....	38
2.2.3. Phương pháp phân tích thông tin	38
2.3. Hệ thống chỉ tiêu nghiên cứu	39
2.3.1. Nhóm chỉ tiêu phản ánh kết quả sản xuất và tiêu thụ rau an toàn.....	39
2.3.2. Nhóm chỉ tiêu phản ánh điều kiện tự nhiên, kinh tế - xã hội tác động đến sản xuất RAT tại TP Thái Nguyên	39
2.3.3. Nhóm chỉ tiêu đánh giá phát triển quy mô diện tích, năng suất, sản lượng RAT	40
2.3.4. Nhóm chỉ tiêu phản ánh sự phát triển về quản lý chất lượng, xuất xứ RAT ..	40
2.3.5. Nhóm chỉ tiêu phản ánh sự phát triển quy hoạch RAT.....	41
- Quy mô diện tích đất trồng RAT được quy hoạch qua các năm	41
2.3.6. Nhóm chỉ tiêu phản ánh cơ sở hạ tầng và kỹ thuật phục vụ sản xuất RAT ...	41
2.3.7. Nhóm chỉ tiêu phản ánh các hình thức tổ chức sản xuất RAT.....	41
2.3.8. Nhóm chỉ tiêu phản ánh mạng lưới và kênh tiêu thụ RAT	41
2.3.9. Nhóm chỉ tiêu phản ánh các cơ chế, chính sách trong phát triển sản xuất và tiêu thụ RAT	41
Chương 3 THỰC TRẠNG PHÁT TRIỂN SẢN XUẤT VÀ TIÊU THỤ RAU AN TOÀN TẠI THÀNH PHỐ THÁI NGUYÊN	43
3.1. Điều kiện tự nhiên, kinh tế xã hội thành phố Thái Nguyên	43
3.1.1. Điều kiện tự nhiên.....	43
3.1.2. Điều kiện kinh tế - xã hội.....	45
3.1.3. Những thuận lợi và khó khăn về điều kiện tự nhiên, kinh tế - xã hội trong phát triển sản xuất và tiêu thụ RAT ở TP Thái Nguyên.....	53
3.2. Thực trạng phát triển sản xuất và tiêu thụ rau an toàn tại TP Thái Nguyên	55
3.2.1. Tình hình phát triển diện tích, năng suất, sản lượng RAT	55
3.2.2. Tình hình phát triển quản lý chất lượng, xuất xứ RAT.....	58

3.2.3. Tình hình phát triển quy hoạch RAT	65
3.2.4. Tình hình phát triển cơ sở hạ tầng và kỹ thuật phục vụ sản xuất RAT.....	67
3.2.5. Tình hình phát triển các hình thức tổ chức sản xuất RAT	69
3.2.6. Tình hình phát triển mạng lưới và kênh tiêu thụ RAT.....	70
3.2.7. Các cơ chế, chính sách trong phát triển sản xuất và tiêu thụ RAT	73
3.2.8. Kết quả và hiệu quả kinh tế trong sản xuất và tiêu thụ RAT của các hộ điều tra.....	74
3.2.9. Phân tích kết quả khảo sát cơ sở kinh doanh RAT và người tiêu dùng	76
3.3. Các yếu tố ảnh hưởng đến sản xuất và tiêu thụ rau an toàn tại TP Thái Nguyên	81
3.4. Đánh giá chung về thực trạng sản xuất và tiêu thụ RAT trên địa bàn TP Thái Nguyên	87
3.4.1. Những mặt đạt được.....	87
3.4.2. Hạn chế và nguyên nhân	88
Chương 4 MỘT SỐ GIẢI PHÁP THỨC ĐẨY PHÁT TRIỂN SẢN XUẤT VÀ TIÊU THỤ RAU AN TOÀN TẠI THÀNH PHỐ THÁI NGUYÊN	92
4.1. Phương hướng phát triển sản xuất và tiêu thụ rau an toàn.....	92
4.2. Những giải pháp chủ yếu để phát triển sản xuất và tiêu thụ rau an toàn	93
4.2.1. Đẩy mạnh việc thực hiện quy hoạch và duy trì vùng sản xuất RAT	93
4.2.2. Đầu tư xây dựng kết cấu hạ tầng phục vụ sản xuất và tiêu thụ RAT	93
4.2.3. Hỗ trợ kỹ thuật cho sản xuất và tiêu thụ RAT	94
4.2.4. Tăng cường ứng dụng khoa học, công nghệ và công tác khuyến nông, kiểm tra giám sát phục vụ ngành hàng rau an toàn	95
4.2.5. Tăng cường đào tạo, tập huấn cho cán bộ và hộ nông dân vùng sản xuất RAT trên địa bàn TP Thái Nguyên	97
4.2.6. Thúc đẩy tiêu thụ rau an toàn	97
4.2.7. Hoàn thiện chính sách của Nhà nước về sản xuất và tiêu thụ rau an toàn	100
4.3. Một số kiến nghị đối với nhà nước	103
KẾT LUẬN.....	104
TÀI LIỆU THAM KHẢO.....	106
PHỤ LỤC.....	110

DANH MỤC CÁC TỪ VIẾT TẮT*** Danh mục các từ viết tắt tiếng Việt**

Chữ viết tắt	Nội dung đầy đủ
BNN	: Bộ nông nghiệp
BVTV	: Bảo vệ thực vật
ĐVT	: Đơn vị tính
Ha	: Hecta
HTX	: Hợp tác xã
KHCN	: Khoa học công nghệ
NN & PTNT	: Nông nghiệp và phát triển nông thôn
RAT	: Rau an toàn
TC	: Tổng chi
TP	: Thành phố
TT	: Tổng thu
UBND	: Ủy ban nhân dân
VSATTP	: Vệ sinh an toàn thực phẩm

*** Danh mục các từ viết tắt tiếng Anh**

Chữ viết tắt	Nội dung đầy đủ
FAO	: Tổ chức nông lương Thế giới (Food and Agriculture Organisation)
GAP	: Chu trình sản xuất nông nghiệp tiên tiến (Good Agricultural Practices)
GDP	: Tổng sản phẩm quốc nội (Gross Domestic Product)
GlobalGAP	: Bộ tiêu chuẩn sản xuất nông nghiệp tốt trên toàn cầu (Global Good Agricultural Practices)
IPM	: Phương pháp quản lý dịch hại tổng hợp (Integrated Pest Management)
VietGAP	: Sản xuất nông nghiệp tốt cho rau quả Việt Nam (Vietnamese Good Agricultural Practices)
WHO	: Tổ chức y tế thế giới (World Health Organization)

DANH MỤC BẢNG BIỂU, HÌNH VẼ

Bảng:

Bảng 3.1: Một số chỉ tiêu chủ yếu phát triển kinh tế - xã hội TP Thái Nguyên năm 2015 – 2018.....	46
Bảng 3.2: Các cơ sở dịch vụ trên địa bàn thành phố Thái Nguyên.....	47
Bảng 3.3: Tình hình diện tích, năng suất, sản lượng rau của TP Thái Nguyên qua các năm	55
Bảng 3.4: Cơ cấu chủng loại RAT của TP Thái Nguyên.....	56
Bảng 3.5: Tình hình diện tích, năng suất, sản lượng trồng rau của hộ điều tra (tính bình quân cho 1 hộ).....	57
Bảng 3.6: Tình hình thực hiện quản lý chất lượng RAT tại TP Thái Nguyên.....	59
Bảng 3.7: Tình hình sử dụng đất của các hộ điều tra.....	61
Bảng 3.8. Tình hình sử dụng giống cho sản xuất rau của các hộ điều tra	62
Bảng 3.9: Tình hình sử dụng nước tưới của các hộ điều tra	62
Bảng 3.10: Tình hình sử dụng phân bón của các hộ điều tra.....	63
Bảng 3.11: Kết quả khảo sát về sử dụng thuốc BVTV tại các hộ điều tra	64
Bảng 3.12: Cơ sở hạ tầng phục vụ sản xuất rau an toàn của các hộ dân	67
Bảng 3.13: Vốn đầu tư cho sản xuất rau của các hộ điều tra	68
Bảng 3.14: Số lượng các hình thức tổ chức sản xuất RAT tại TP Thái Nguyên giai đoạn 2015 - 2018.....	69
RAT ở TP Thái Nguyên sau khi thu hoạch sẽ được tiêu thụ qua các kênh chủ lực sau:	71
Thực tế cho thấy, kênh tiêu thụ rau của TP Thái Nguyên chưa đa dạng, mới chỉ dừng lại ở tiêu thụ một phần nhỏ trên địa bàn thành phố, chưa có kênh chế biến, xuất khẩu hoặc phân phối ở các địa bàn ngoại thành, ngoại tỉnh do lượng RAT cung ứng ra thị trường còn hạn chế. Nhu cầu của người tiêu dùng cao nhưng người tiêu dùng vẫn chưa sẵn sàng mua với giá cao hơn khi không có chứng cứ chắc chắn xác minh nguồn gốc RAT.	71
Bảng 3.15: Số lượng mạng lưới và kênh tiêu thụ RAT và RT	72
tại TP Thái Nguyên năm 2018	72
Bảng 3.16: Nguồn gốc rau của các cơ sở kinh doanh RAT	73
trên địa bàn TP Thái Nguyên năm 2018	73

Bảng 3.17: Kết quả và hiệu quả của rau an toàn và rau thường/ha/năm.....	74
Bảng 3.18: Chi phí sản xuất bình quân của rau an toàn và rau thường/ha/năm	75
Bảng 3.19: Kết quả và hiệu quả kinh doanh RAT/tháng	76
Bảng 3.20: Đối tượng tiêu thụ RAT.....	78
Bảng 3.21: Kết quả khảo sát về lý do người tiêu dùng thường lựa chọn mua rau....	80
Bảng 3.22: Kết quả khảo sát tỷ lệ các loại rau người tiêu dùng thường mua	80
Bảng 3.23 Ý kiến đánh giá về sự ảnh hưởng của nhân tố thị trường.....	81
Bảng 3.24: Ý kiến đánh giá về sự ảnh hưởng của nhân tố cơ sở vật chất kỹ thuật và công nghệ sản xuất	84
Bảng 3.25: Tỷ lệ lượng RAT tiêu thụ ở các kênh của những người được điều tra...	86

Hình:

Hình 3.1: Sơ đồ kênh tiêu thụ RAT	71
---	----